

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO KANCELIARIJA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2021-08-06 Nr. 2D- 4294

DĖL NUTARIMO PROJEKTO

Teikiame pastabas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 12, 28, 31, 34, 36, 37, 39, 41, 45, 74, 76, 78, 791, 81, 90, 911, 912, 101, 104, 105, 119, 120, 122 straipsnių, VI skyriaus pirmojo skirsnio pavadinimo ir VII skyriaus pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-568, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 13, 20, 21, 22, 24, 31, 33, 43, 45, 51, 63, 67, 68, 69, 71, 72, 73, 77, 78, 81, 84, 99, 123, 127, 128, 129, 130, 1311, 132, 134 ir 157 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-569, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 627, 630, 661 ir 662 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-570, Lietuvos Respublikos administracinių teismų įsteigimo įstatymo Nr. VIII-1030 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-571, Lietuvos Respublikos administracinių teismų reorganizavimo įstatymo projekto Nr. XIVP-572, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 621, 1752, 186, 192, 217 ir 240 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-580 ir Lietuvos Respublikos teismų įstatymo Nr. I-480 7, 36, 39, 45, 48, 531, 532, 54, 551, 57, 61, 63, 691, 76, 78, 84, 85, 88, 912, 913, 914, 915, 93, 94, 98, 101, 102, 106, 119, 121, 122, 124, 128, 130 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 441 straipsniu ir nauja VII dalimi ir 95 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo Nr. XIII-2372 10, 38 straipsnių pakeitimo ir 14, 15, 16 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projekto Nr. XIVP-605“ projektui:

1. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.2. Teismų įstatymo pakeitimo projektu neturi būti atsisakoma Teismų įstatymo 34 straipsnio 5 dalies nuostatos dėl teisėjo galimybės atlikti veiksmus, susijusius su išieškojimo nukreipimu į tam tikrų asmenų turtą, nes ši nuostata laikytina svarbiu procedūriniu saugikliu, užtikrinančiu teisėjo nešališkumą.

Atsakydami į šią pastabą pažymime, kad siūlymas atsisakyti šios nuostatos buvo inicijuotas Teisėjų tarybos, motyvuojant, kad nuostata yra perteklinė, nes kitos Teismų įstatymo 34 straipsnio nuostatos apima Teismų įstatymo 34 straipsnio 5 dalyje aptariamą situaciją.

2. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.5. Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomo Teismų įstatymo 55⁴ straipsnio 2 dalyje nustatoma, kad atranka gali būti neskelbiama, kai nuo paskutinės atrankos į to paties teismo teisėjo pareigas praėjo mažiau kaip vieni metai. Tokiu atveju atrankoje dalyvavęs asmuo Teismų įstatymo nustatyta tvarka į to paties teismo teisėjo pareigas gali būti skiriamas vadovaujantis ankstesnėmis Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos (toliau – Atrankos komisija) išvadomis. To paties straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti, kad tais atvejais, kai į

to paties teismo teisėjo pareigas paskelbiama nauja atranka, ankstesnės atrankos rezultatai netenka galios. Atsižvelgiant į tai, kad minėtų nuostatų taikymas gali lemti visiškai skirtingus atrankos rezultatus, taip pat siekiant užtikrinti teisinį aiškumą ir atrankose dalyvaujančių pretendentų į teisėjus interesų apsaugą, Teismų įstatyme turi būti įtvirtinti objektyvūs kriterijai, nuo kurių priklausytų, ar skelbiama nauja atranka.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Nuostata dėl atrankos galimo neskelbimo laikotarpio nustatymo perkelta iš dabar galiojančios Teismų įstatymo redakcijos, tik projekte siūlomas ilgesnis – 1 metų – terminas. Pažymėtina, kad poreikis, jog atrankos rezultatai galiotų tam tikrą ilgesnį laiką, yra pagrįstas ir logiškas įvertinus praktikoje susidarančias situacijas. Tokiu atveju sudaroma galimybė atsiradus laisvai teisėjo vietai atitinkamame teisme operatyviai, taupant laiką ir kitus išteklius neorganizuojant naujos atrankos paskirti asmenį, kuris buvo pripažintas tinkamiausiu eiti teisėjo pareigas atitinkamame teisme. Įstatymo projektuose siūlomu reguliavimu dėl ankstesnės atrankos rezultatų galiojimo nutraukimo yra formalizuojama dabartinė nuostatos taikymo praktika.

Kartu pažymėtina, kad konkrečių pretendentų pasirinkimas yra Lietuvos Respublikos Prezidento konstitucinė diskrecija. Siūlomų kriterijų nustatymas sąlygotų tokios diskrecijos nepagrįstą ribojimą. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kad Respublikos Prezidentas, prieš kreipdamasis į Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytą specialią įstatymo numatytą teisėjų instituciją patarimo dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, turėtų tokį kreipimąsi derinti su kuria nors valstybės institucija, kuriuo nors valstybės pareigūnu, kuria nors kita institucija, kuriuo nors kitu asmeniu. Pagal Konstituciją Respublikos Prezidento kreipimosi į minėtą specialią teisėjų instituciją patarimo negali saistyti ir nesaisto jokios valstybės institucijos, jokio valstybės pareigūno, jokios kitos institucijos, jokio kito asmens sprendimai. Taip pat konstitucinėje doktrinoje nurodoma, kad Konstitucija nesuponuoja galimybės nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kad asmenys, išlaikę atitinkamą egzaminą ar egzaminus ir įtraukti į kandidatų tapti teisėjais sąrašus, būtų kaip nors reitinguojami, būtų sudaromos jų pirmumo ar kitokios eilės ir pan., kurios susaistytų Respublikos Prezidentą jam kreipiantis į Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytą specialią įstatymo numatytą teisėjų instituciją patarimo dėl teisėjo paskyrimo. Kartu pabrėžtina, kad Respublikos Prezidentas asmenis, dėl kurių paskyrimo teisėjais jis kreipiasi į Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytą specialią įstatymo numatytą teisėjų instituciją, gali rinktis tik iš tų, kurie yra išlaikę atitinkamą egzaminą ar egzaminus ir yra įtraukti į kandidatų tapti teisėjais sąrašus, arba iš kitų asmenų, kurie gali būti teisėjais be egzaminų, jeigu tai konstituciškai pagrįsta (Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 9 d. nutarimas).

3. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.6. Turi būti tikslinama Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomo Teismų įstatymo 557 straipsnio 1 dalies nuostata, pagal kurią 7 dienų apskundimo termino skaičiavimo pradžia siejama arba su Atrankos komisijos išvadų paskelbimu, arba su pretendentu į teisėjus supažindinimu su Atrankos komisijos atlikto jo individualaus vertinimo rezultatais, nes Teismų įstatymo pakeitimo projektu nėra nustatoma tokio supažindinimo tvarka. Be to, aptariamo straipsnio 3 dalyje netikslinga pateikti nuorodą į Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksą (toliau – CPK), kadangi Atrankos komisijos išvados apskundimo ir nagrinėjimo procedūros esminiai elementai yra atskleidžiami šiame straipsnyje, o CPK nuostatų dėl bylų nagrinėjimo kasaciniame teisme (t. y. Lietuvos Aukščiausiąjame Teisme) pretendentų į teisėjus vertinimo rezultatų apskundimo atveju iš esmės nebūtų įmanoma pritaikyti. Taip pat aptariamo straipsnio 5

dalyje turi būti patikslinta, kad atranka atliekama iš naujo ne tik tais atvejais, kai Atrankos komisijos išvada panaikinama, bet ir tada, kai Atrankos komisija įpareigojama iš naujo įvertinti atrankoje dalyvavusį ir skundą pateikusį pretendentą į teisėjus.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Pažymėtina, kad pakeitus atrankų vykdymo modelį pagal pateiktą įstatymo projektą atrankų vykstančių *ad hoc* atveju Pretendentų į teisėjus atrankos komisija savo sprendimus pateiks išvados forma, tuo tarpu, kai atrankos bus vykdomos nuolat į atitinkamos grandies teismą, tokiu atveju bus vertinamas asmens tinkamumas eiti atitinkamos grandies teisėjo pareigas, o komisijos sprendimas dėl konkretaus asmens vertinimo bus įforminamas sudaromo sąrašo principu, kuriame bus padaromas įrašas apie konkretaus asmens įvertinimą ir sprendimas dėl jo tinkamumo eiti atitinkamos grandies teismo teisėjo pareigas. Nuostata dėl atrankos atlikimo iš naujo panaikinus išvadą yra perkelta iš dabar galiojančio Teismų įstatymo, tik pritaikyta naujam atrankų modeliui. Tais atvejais, kai pretendentas bus dalyvavęs nuolatinėje atrankoje ir Atrankos komisija bus padariusi įrašą apie jo įvertinimą „iš naujo vertinti atrankoje dalyvavusį ir skundą pateikusį pretendentą“ ir yra visos atrankos atlikimas iš naujo, tai yra, asmuo iš naujo gaus savo įvertinimo balą ir sprendimą dėl tinkamumo. Atrankos atlikimas iš naujo *ad hoc* atveju gali reikšti ne tik skundą padavusio asmens naują įvertinimą, bet ir visų kitų toje atrankoje dalyvavusių asmenų naują įvertinimą. Kita vertus, net ir *ad hoc* atrankų atveju ne visais atvejais būtina iš naujo organizuoti visą atranką.

Šiuo metu jau yra susiklosčiusi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, pagal kurią skundai dėl Atrankos komisijos išvadų yra nagrinėjami vadovaujantis civilinio proceso tvarka ir principais, reaguojant į tai siekiant teisinio aiškumo, pasikonsultavus su Teisėjų taryba, į įstatymo projektą buvo įtraukta nuoroda į Civilinio proceso kodeksą.

Konkreči susipažinimo ir paskelbimo su Atrankos komisijos įvertinimu tvarka nuolatinės atrankos atveju bus numatyta poįstatyminiame teisės akte, kuris reguliuoja atrankų skelbimą ir organizavimą.

4. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.7. Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomame Teismų įstatymo 558 straipsnyje turi būti aiškiai įtvirtinta, kad kandidatūrų į konkretaus teismo teisėjus sąrašas sudaromas, atsižvelgiant į pretendentų į teisėjus vertinimo Atrankos komisijoje rezultatus. Be to, atsižvelgiant į tai, kad pagal Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomo Teismų įstatymo 551 straipsnio 3 dalį pretendentų į teisėjus atranka yra organizuojama nuolat, turi būti įvertinta, kaip bus tarpusavyje suderinami kelių atrankų rezultatai, įtraukiant asmenis į tą patį pretendentų į teisėjus sąrašą.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Pažymėtina, kad į kandidatūrų į konkretaus teismo teisėjus sąrašą bus įtraukiami visi Atrankos komisijos įvertinti ir savo pageidavimą būti paskirti atitinkamo teismo (teismo rūmų) teisėjais išreiškę pretendentai. Kokia tvarka pretendentai išdėstyti tokia sąrašo teisinės reikšmės neturi, nes Respublikos Prezidentui renkant kandidatus bus pateikiamas visas įvertintų pretendentų sąrašas, kuriame nurodomas kiekvieno pretendento individualus Atrankos komisijos įvertinimas. Įstatymo projektas nustato pagrindinius saugiklius ir principines nuostatas dėl sąrašo sudarymo. Pažymėtina, kad įstatymo projekte detalizuojama įvertinimų galiojimo trukmė, be to, projekte aiškiai įtvirtinama, kas ir iki kada tokį sąrašą gali būti įrašyti: 55⁸ straipsnio 3 dalis nustato, kad į kandidatūrų į konkretaus teismo teisėjus sąrašą įrašomi tik tie Atrankos komisijos įvertinti pretendentai, kurie iki

Respublikos Prezidento kanceliarijos informacijos paskelbimo Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėje dienos buvo įrašyti į atitinkamos teismų pakopos ir jurisdikcijos įvertintų pretendentų į teisėjus sąrašą. Tokie pretendentai per 7 dienas nuo nurodyto skelbimo dienos turi teisę pateikti prašymą: 1) atsisakyti dalyvauti vykdant kandidatūrų į konkretaus teismo teisėjus pasirinkimą; 2) papildyti šio Įstatymo 55¹ straipsnio 3 dalyje numatytą pretendento prioritetų sąrašą papildomai nurodant konkretų teismą, į kurio teisėjus vykdomas kandidatūrų pasirinkimas, ir (ar) kitą specializaciją. Priešingai negu teigiama pastaboje, kelių atrankų rezultatų derinti nereikės, nes nebus kelių atrankų, t. y. pagal siūlomą naują atrankos modelį, nuolatos vyks vienas tęstinis individualus pretendentų vertinimas, atliekamas Atrankos komisijos, kurio rezultatais bus nuolat pildomas ir atnaujinamas įvertintų pretendentų sąrašas.

5. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.8. Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomose Teismų įstatymo 55⁶ straipsnio 4 dalyje, 55⁸ straipsnio 4 dalyje, 61 straipsnio 4 dalyje nustatoma, kad teisėjo atrankos ar skyrimo į pareigas procedūros metu, be kita ko, gali būti atsižvelgiama į teismo, į kurį numatoma paskirti tą teisėją, teisėjų kolektyvo nuomonę. Visų pirma, pažymėtina, kad Teismų įstatymo pakeitimo projekte nėra reglamentuojama, kokiais atvejais gali būti neatsižvelgiama į teismo teisėjų kolektyvo nuomonę. Antra, teisėjo atrankos ar skyrimo į pareigas procedūros metu turi būti taikomi objektyvūs kriterijai, tokie kaip pretendento žinios, savybės, patirtis, ankstesnė veikla ir pan., bet ne vertinama galimai subjektyvi teisėjų kolektyvo nuomonė. Trečia, analogiškas vertinimas nėra atliekamas, kai sprendžiamas valstybės tarnautojų ar kitų pareigūnų atrankos klausimas. Atsižvelgiant į tai, tikslinga atsisakyti aptariamų nuostatų.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Nuostata dėl kolektyvo nuomonės vertinimo nėra naujas reguliavimas ir šiuo metu galiojančiame Teismų įstatyme toks reguliavimas įtvirtintas (Teismų įstatymo 55¹ straipsnio 7 dalis „papildomai gali būti atsižvelgiama į teismo, kuriame teisėjas dirba ir į kurį pretenduoja teisėjų kolektyvų nuomonę“) ir taikomas praktikoje. Nepaisant to, kad dėl esamos tvarkos pozicijų yra įvairių, tačiau pati teismų bendruomenė ir ją atstovaujanti institucija, t. y. Teisėjų taryba, mano, kad kolektyvo nuomonė yra reikalinga kaip papildomas faktorius vertinant pretendentą. Atsižvelgiant į tai, įstatymo projektu esamas reguliavimas nekeičiamas ir galimybė renkantis pretendentą papildomai atsižvelgti į kolektyvo nuomonę paliekama.

6. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.12. Atsižvelgiant į Teismų įstatymo pakeitimo projekto rengėjų siekį spartinti pretendentų į teisėjus atrankos procesą, taip pat siekiant teisinio aiškumo, Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomo Teismų įstatymo 57 straipsnio 3 dalyje turi būti braukiamas žodis „paprastai“.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Atsižvelgiant į tai, kad atrankų procedūra yra dinamiškas procesas, praktikoje neretai susiduriama su situacijomis, kai dėl įvairių objektyvių priežasčių, įskaitant tuos atvejus, kai vieta atsilaisvina vėliau ir siekiant operatyvumo panaudojama galiojanti išvada skiriamas asmuo, prašant patarimo Teisėjų tarybai svarstyti konkrečios kandidatūros pateikiamos, vėliau negu per 30 dienų. Taigi nustatyti griežtą terminą reikštų formalų procedūros suvaržymą ir galimybės panaudoti ilgiau negu 30 dienų galiojančią atrankos komisijos išvadą apribojimą.

7. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.13. Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomose Teismų įstatymo 61 straipsnio 4 dalyje, 63 straipsnio 4 dalyje ir 64 straipsnio 4 dalyje

nurodyti atvejai, kai, skiriant teisėją į pareigas, netaikoma pretendentų į teisėjus atrankos procedūra. Šios nuostatos turi būti tobulinamos, kadangi tais atvejais, kai į tą pačią laisvą teisėjo vietą pretenduotų keli teisėjai, net ir įvertinus jų motyvaciją ir jurisdikcinę veiklą, gali likti neaišku, kokių pagrindų prioritetą skiriant į pareigas būtų suteiktas vienam ar kitam teisėjui.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Teismų įstatymo 61 straipsnis reguliuoja buvusio teisėjo paskyrimą į pareigas, 63 straipsnis reguliuoja teisėjo perkėlimą į kitą tos pačios pakopos teismą, kitus teismo rūmus arba į kitos jurisdikcijos tos pačios pakopos teismą, o 64 straipsnis teisėjo paskyrimą žemesnės pakopos teismo teisėju. Kaip buvo minėta, Konstitucijos 84 straipsnio 11 punkte yra įtvirtinti Respublikos Prezidento įgaliojimai formuojant teisminę valdžią. Tai – reikšmingas valstybės vadovo konstitucinio statuso elementas. Nurodytų Respublikos Prezidento įgaliojimų šioje srityje pakeitimas ar apribojimas, taip pat tokios šių įgaliojimų įgyvendinimo tvarkos nustatymas, kai Respublikos Prezidento veiksmai būtų saistomi Konstitucijoje nenumatytų institucijų ar pareigūnų sprendimų, reikštų Respublikos Prezidento konstitucinės kompetencijos pasikeitimą (Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 9 d. nutarimas). Šiame nutarime Konstitucinis Teismas be kita ko nurodė, kad įstatymų leidėjas turi teisę nustatyti, kokie subjektai parenka teisėjų kandidatūras Respublikos Prezidentui, [...] nepaisant to, teisė parinkti teisėjų kandidatūras Respublikos Prezidento pasirinkimui negali saistyti. Tai atspindi ir dabartiniam Teismų įstatymo reguliavime, pagal kurį nėra įpareigojimų Respublikos Prezidentui rinkti vieną ar kitą pretendentą atsižvelgiant į vienus ar kitus prioritetus.

Taip pat pažymėtina, kad atrankos procedūros atsisakymas tiems atvejams, kai teisėjas yra perkeliamas iš vieno tos pačios grandies teismo (ar rūmų) į kitą buvo nulemtas vieningai pritarus tiek Pretendentų į teisėjus atrankos komisijai, tiek pačių teismų bendruomenės nariams ir savivaldai. Toks sprendimas priimtas įvertinus, kad šiuo metu galiojantis reikalavimas teisėjui, kuris jau paskirtas į teisėjo pareigas, dalyvauti atrankoje iš esmės tik siekiant pakeisti darbo vietą tame pačiame teisme arba persikelti į kitą tos pačios pakopos teismą, nėra pagrįstas, sukuriantis papildomas biurokratinės procedūras. Dabartinis siūlomas reguliavimas atitinka konstitucinius reikalavimus teisėjų skyrimui, nes bet kuriuo atveju Respublikos Prezidentui pasirinkus pretendentą, bus kreipiamasi patarimo į Teisėjų tarybą ir tik gavus pritarimą priimamas dekretas dėl teisėjo perkėlimo, ar buvusio teisėjo skyrimo į pareigas.

8. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 1.14. Teismų įstatymo pakeitimo projektu siūlomo Teismų įstatymo 66 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, siūloma nustatyti, kad apygardos administracinio teismo teisėjais gali būti skiriami Teismų įstatymo 51 straipsnyje pretendentams į apylinkės teismo teisėjus nustatytus reikalavimus atitinkantys asmenys, turintys ne mažesnę kaip 10 metų teisinio darbo viešojo administravimo srityje stažą. Atsižvelgiant į tai, kad darbas viešojo administravimo srityje apima santykinai plačią veiklos sritį, kurioje nebūtinai įgyjama teisėjo darbui reikalinga patirtis ar žinios, taip pat į tai, kad įtvirtinus tokią pretendavimo į apygardos administracinio teismo galimybę būtų gerokai apsunkintos apylinkių teismų teisėjų profesinės karjeros galimybės, tikslinga atsisakyti aptariamų nuostatų.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Argumentas, kad apylinkių teismų teisėjams bus apsunkintos karjeros galimybės nėra pagrįstas. Teismų sistema yra pakankamai uždara, o pastaruoju metu susirūpinimą kelia ir vyraujanti tendencija – mažėja asmenų, norinčių tapti teisėjais, skaičius. Todėl būtina ieškoti būdų sistemai

atverti, pritraukiant reikšmingą patirtį turinčius teisininkus. Siūlomas keitimas vertintinas ne kaip galimybių apsunkinimas, o priešingai – sąlygų konkurencijai sudarymas, siekiant pritraukti kuo stipresnius kandidatus į teisėjus.

Be kita ko, pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas 2006 m. gegužės 9 d. nutarime konstatavo, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi įgaliojimus (paisydamas Konstitucijos normų ir principų) nustatyti asmenų, siekiančių tapti teisėjais, atrankos kriterijus, taip pat nustatyti, kaip yra formuojamas kandidatų tapti teisėjais korpusas, kandidatų, siekiančių tapti aukštesnės grandies teismo teisėjais, korpusas ir t. t. Tai nustatantis teisinis reguliavimas gali būti diferencijuotas *inter alia* pagal tai, kokios grandies teismo teisėju asmuo siekia tapti. Konstitucija nedraudžia nustatyti ir tokios asmenų, siekiančių tapti teisėjais, korpuso formavimo tvarkos, kai asmenys, turintys aukštąjį universitetinį teisinį išsilavinimą ir pretenduojantys tapti teisėjais, turi išlaikyti specialų egzaminą ar egzaminus, kai yra patikrinama, ar asmuo turi pakankamai profesinių žinių, kad galėtų dirbti teisėjo darbą. Pabrėžtina ir tai, kad nors dominuojantis aukštesnės grandies teismų teisėjų korpuso formavimo principas yra teisėjų profesinės karjeros principas (kai teisėjai yra paaugštinami juos atleidus iš ankstesnių pareigų ir paskyrus aukštesnės grandies teismų teisėjais), pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kad aukštesnės grandies teismų teisėjais galėtų tapti tik teisėjai. Tokio teisinio reguliavimo nustatymas, teisėjų profesinės karjeros principo suabsoliutinimas sudarytų prielaidas teismų sistemai tapti pernelyg uždara, rutinizuotis ir pan.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad šiuo metu galiojantis reguliavimas įtvirtina galimybę mokslininkams atitinkantiems įstatymo keliamus reikalavimus pretenduoti ne tik į apylinkės teismą, bet ir į aukštesnės grandies teismus (Teismų įstatymo 66, 67, 68 straipsniai). Tuo tarpu, įstatymo projekte aptariami pretendentai galės pretenduoti ne į aukštesnės, bet tik į pirmos pakopos specializuotą teismą.

Taigi, įstatymo pakeitimu siūlomas reguliavimas tik praplečia galimybes asmenims, turintiems reikšmingos administracinės teisės taikymo patirties pretenduoti į apygardos administracinio teismo teisėjo vietą, nesudarant išimtinių privilegijų, nes toks asmuo turės išlaikyti egzaminą į teisėjus ir būti vertinamas atrankos komisijos bendra tvarka.

9. Nutarimo projekto pastaba/siūlymas Nr. 2.6 ABTĮ pakeitimo projektu siūlomoje ABTĮ 68 straipsnio 1 dalyje siekiama įtvirtinti naują bylų sujungimo pagrindą – kai skundas (prašymas, pareiškimas) paduotas to paties pareiškėjo, tačiau dėl skirtingų atsakovų teisės aktų ar veiksmų (neveikimo), t. y. į vieną bylą galėtų būti sujungiamos bylos su skirtingomis dalyvaujančiomis šalimis ir su skirtingais nagrinėjimo objektais. Toks teisinis reguliavimas neatitiktų ABTĮ 11 straipsnyje įtvirtinto proceso operatyvumo ir ekonomiškumo principo, taip pat sudarytų kliūtis įgyvendinti teisėjų specializaciją, todėl nurodytos nuostatos turi būti atsisakyta.

Siūlome Nutarimo projektą taisyti, atsisakant šios pastabos dėl žemiau išvardintų argumentų:

Šis pakeitimas buvo pateiktas atsižvelgus į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų nuomonę ir praktikoje susiklostančias situacijas, kai iš esmės dėl tos pačios faktinės situacijos pareiškėjas pateikia du skundus skirtingiems atsakovams. Tokios situacijos dažniausiai pasitaiko, kai skundus pateikia įkalinimo įstaigose esantys asmenys, kurie, pavyzdžiui, gali skusti tiek įkalinimo įstaigos (darbuotojų) veiksmus, tiek ir ligoninės (darbuotojų) veiksmus, ar sąlygas šiose įstaigose. Tokiais atvejais užvedamos dvi administracinės bylos iš esmės dėl tos pačios situacijos. Situacijų, kai tikslinga vienoje byloje nagrinėti to paties pareiškėjo dėl skirtingų atsakovų veiksmų pateiktus skundus pasitaiko ir kitose bylų kategorijose, kai viena institucija yra įpareigota priimti teisės aktą

kitos institucijos akto (veiksmo) pagrindu. Pavyzdžiui, pagal galiojančias Lietuvos Respublikos notariato įstatymo 22(1) straipsnio nuostatas, notarų atestacijos komisijai priėmus nutarimą, kuriuo nustatoma, kad notaras netinka eiti notaro pareigas, tokio notaro įgaliojimai sustabdomi Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymu. Abu šie teisės aktai priimami dėl to paties pareiškėjo ir iš esmės tų pačių faktinių aplinkybių, o sprendimo vienoje iš bylų priėmimas turi įtakos teismo sprendimui kitoje byloje. Šiuo metu Administracinių bylų teisenos įstatyme nėra įtvirtina aiški galimybė tokiais atvejais bylas sujungti į vieną, nors praktikoje tokios bylos, siekiant jas išnagrinėti operatyviau, ekonomiškiau ir išvengti iš esmės skirtingų teismo sprendimų dėl tos pačios faktinės situacijos, kartais sujungiamos, todėl, teisėjų nuomone, tikslinga pasiūlyti tokį Administracinių bylų teisenos įstatymo pakeitimą.

Pakeitimas neprieštarauja proceso ekonomiškumo ir operatyvumo principams, nes juo kaip tik siekiama užtikrinti sklandesnę ir operatyvesnę procesą, o su teisėjų specializacija šis pakeitimas nėra susijęs. Papildomai pastebėtina, kad Administracinių bylų teisenos įstatyme siūloma nustatyti galimybę sujungti tokias bylas, taigi kiekvienu atveju teisėjas (teisėjai) spręstų, ar tikslinga jas sujungti.

Respublikos Prezidento vyriausioji patarėja

Jūratė Šovienė